

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ
КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ, ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ ФАРМАЦІЄЮ

**ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ
В РАМКАХ КОНЦЕПЦІЇ
«НАВЧАННЯ ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ
(LIFE LONG LEARNING)»:
НАУКА, ОСВІТА, ПРАКТИКА**

**МАТЕРІАЛИ ІV НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ, ЯКА ПРИСВЯЧЕНА
ПАМ'ЯТІ ПРОФ. ТОЛОЧКО ВАЛЕНТИНА МИХАЙЛОВИЧА**

21 листопада 2025 року

ОЦІНКА ОБІЗНАНОСТІ ФАРМАЦЕВТІВ ТА КЛІНІЧНИХ ФАРМАЦЕВТІВ ЩОДО РАЦІОНАЛЬНОГО ЗАСТОСУВАННЯ АНТИБІОТИКІВ І ПРОБЛЕМИ АНТИБІОТИКОРЕЗИСТЕНТНОСТІ

Козирецька В. В., Таран А. В.

Кафедра фармакології та клінічної фармації

Національний фармацевтичний університет,

м. Харків, Україна

avtaran@ukr.net

Вступ. Антибіотикорезистентність (АМР) є однією з найсерйозніших глобальних загроз громадському здоров'ю, визнаною ВООЗ серед десяти найактуальніших проблем ХХІ століття. Україна, як і більшість країн світу, стикається з наслідками нераціонального застосування антибіотиків (АБ) у медичній і фармацевтичній практиці. Значна частина антибактеріальних препаратів продовжує реалізовуватись без рецепта, що посилює розвиток стійкості патогенів і ускладнює лікування інфекцій. В умовах реформування системи охорони здоров'я роль фармацевтів, особливо клінічних, у контролі за раціональним використанням АБ зростає. Тому актуальним є вивчення рівня їх обізнаності, ставлення до проблеми АМР та розуміння нормативної бази.

Мета дослідження. Провести аналіз рівня знань і ставлення до раціонального застосування АБ серед здобувачів вищої освіти фармацевтичних факультетів і практикуючих фармацевтів, клінічних фармацевтів; оцінити ступінь їх поінформованості про основні нормативні документи МОЗ України (Накази №1614 від 03.08.2021 та №1513 від 23.08.2023), сучасні підходи до протидії АМР та міжнародні ініціативи ВООЗ.

Методи дослідження. Було розроблено дві структуровані анкети: перша – для здобувачів 5 курсу фармацевтичного факультету, друга – для клінічних фармацевтів та фармацевтів-інтернів. Обидві анкети включали по 10–15 запитань закритого та напіввідкритого типу з цільовим призначенням для кожного пункту. Питання спрямовані на виявлення рівня знань щодо показань до

антибіотикотерапії, обізнаності про АМР, ставлення до рецептурного контролю, досвіду участі в програмах протидії АМР та знання нормативної бази. Опитування планується проводити анонімно у формі Google-анкети серед респондентів різних регіонів України.

Результати дослідження. Структура анкетування дозволяє системно охопити освітні, професійні та поведінкові аспекти проблеми АМР. У першій анкеті (для здобувачів) переважають питання, спрямовані на визначення рівня теоретичних знань, розуміння основних фармакотерапевтичних груп АБ, їх показань і протипоказань, побічних ефектів, а також на формування критичного ставлення до самолікування та безрецептурного відпуску. Анкета допомагає виявити прогалини у знаннях та визначити потреби в посиленні освітніх компонентів з клінічної фармації та фармакотерапії.

Друга анкета (для клінічних фармацевтів) містить розширений блок запитань щодо впровадження програм адміністрування антимікробних препаратів (ПААП, англ. AMS), моніторингу використання АБ у стаціонарних умовах, взаємодії клінічних фармацевтів з лікарями, а також оцінки знань нормативних актів. Запитання також стосуються практичних навичок: оцінки взаємодій АБ з іншими ЛЗ, аналізу випадків побічних реакцій та участі в консилиумах при призначенні АБ. Передбачається, що отримані результати дадуть змогу визначити частку респондентів, які мають високий рівень обізнаності з АМР, а також виявити основні бар'єри у впровадженні принципів раціональної антибіотикотерапії в аптечній і клінічній практиці.

Висновки. Розроблені анкети є ефективним інструментом для моніторингу рівня знань і професійної готовності фармацевтичних кадрів до участі у раціональному використанні антибіотиків. Вони можуть бути застосовані для формування доказової бази при впровадженні освітніх програм, спрямованих на підвищення компетентності у сфері антимікробного контролю та боротьби з антибіотикорезистентністю. Отримані результати сприятимуть підвищенню ефективності міждисциплінарної взаємодії та реалізації стратегічних цілей Національного плану дій із боротьби з антибіотикорезистентністю.